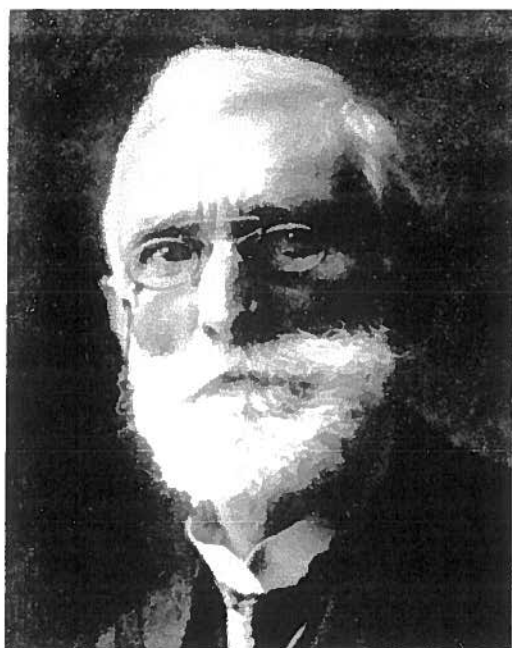

NAGY MAGYAR STATISZTIKUSOK 19.

Vargha Gyula
(1853-1929)

műveinek válogatott bibliográfiája

Budapest, 2006

KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL
Könyvtár és Levéltár

Vargha Gyula
(1853-1929)

műveinek válogatott bibliográfiája

Budapest
2006

Főigazgató
Director General
Dr. Nemes Erzsébet

Vargha Gyula tudományos munkásságáról szóló összeállítást írta
Professional activity of Vargha Gyula was written by
Dr. Lakatos Miklós

Szerkesztette
Edited
Dr. Nemes Erzsébet

A bibliográfiát összeállította
Bibliography is compiled by
Kovács Rita

© KSH Könyvtár és Levéltár
© Central Statistical Office Library and Archive

ISBN 963 215 911 X
ISSN 1419-5372

Készült
a KSH házi sokszorosító műhelyében
Prepared in the home copying section of the
Central Statistical Office

TARTALOMJEGYZÉK

Contents

	Oldal Page	
Bevezetés	5	Introduction
Vargha Gyula (1853-1929)	7	Gyula Vargha (1853-1929)
I. Megjelent művei időrendben	23	I. Works published in chronological order
1. Megjelent statisztikai írásai időrendben	23	1. Published statistical works by order of appearance
2. Irodalmi művei	36	2. Literary works
3. Vargha Gyuláról megjelent írások	39	3. Publications on Gyula Vargha
II. Betűrendes címmutató	43	II. Alphabetical index of titles
A sorozatban eddig megjelent füzetek	47	Booklets of serial publication appeared so far

Bevezetés

Rendhagyó kötetet tart a kezében az olvasó a „Nagy magyar statisztikusok” sorozat 19. köteteként. Rendhagyó abban az értelemben, hogy Vargha Gyula, akit a kötetben bemutatunk, nemcsak mint statisztikus, hanem mint költő és közgazdasági, statisztikai író egyaránt ismert volt.

Vargha Gyula még joghallgató korában került a M. Kir. Központi Statisztikai Hivatalba. 1892-től már a hivatal második embere volt, mint a hivatal helyettes vezetője.

Jelentős szerepet játszott a statisztikai szolgálat működését hosszú időre meghatározó 1897. évi XXXV. törvény megalkotásában. 1901-ben a hivatal igazgatójává nevezték ki. 1914-ben a kereskedelemügyi minisztérium államtitkára lett és Kassa város képviselőjévé választotta.

Tudományos munkássága elismerésül a Magyar Tudományos Akadémia 1892-ben levelező, 1907-ben rendes, 1924-ben tiszteletbeli tagjává választotta. Maradandó értékű ugyanakkor költői munkássága is. Versei 1875 óta jelentek meg. A Kisfaludy Társaság 1915-ben Költemények c. alatt kiadta az addig alkotott verseinek majdnem teljes gyűjteményét. A Vargha Gyula műveinek válogatott bibliográfiája kötet megjelenésével szeretnénk emléket állítani a Központi Statisztikai Hivatalban tevékenykedő tudósnek és vezetőnek, ugyanakkor felhívni a figyelmet a nagyszerű költőre.

Statisztikai munkásságának lehetnek olyan dokumentumai, amelyekben nem saját neve alatt, de mint hivatali munkatárs az egyes kiadványok összeállításakor alkotó módon részt vehetett. E kettő elválaszthatatlan Vargha Gyula életművében.

Lakatos Miklós tanulmánya a tudós és a költő Vargha Gyula tevékenységét tárja elénk. Az életmű bibliográfia egyaránt tartalmazza a tudományos, közgazdasági, statisztikai írásokat, úgy mint az irodalmi műveit és műfordításait.

Dr. Nemes Erzsébet

Vargha Gyula

(1853–1929)

Vargha Gyula, a magyar statisztika és közgazdaságtan (pénzügytan) kiváló képviselője, korának elismert költője a Pest megyei Káván született, 1853. november 4-én. A család őse Kapitány Vargha András volt, akinek II. Ferdinánd király 1633. június 7-én, Bécsben adott nemességlevelet, nagy valószínűséggel, a törökökkel vívott harcokban szerzett érdemeiért. Vargha Gyula apja, Vargha János (1804-1886) Tatatóvárosról került Debrecenbe, majd Pestre joghallgatónak. 1831-ben tette le ügyvédi vizsgáját és a Pest megyei Káván telepedett le. Túl volt férfikora delén, mikor 1848-ban feleségül vette zsarójáni Márton Sárát (1813-1899), egy régi Szatmár megyei család leszármazottját. A Vargha házaspárnak három gyermeke született. A legidősebb fiú, Gyula Tamás kicsiny gyermekkorában meghalt, s így Ida leányuk és Gyula, a költő-statisztikus maradt életben. Vargha Gyula, a költő így látta édesapját és a szülői házat¹:

„Örökségem’ ami nézi,
Édes apám sem tetézi,
Csak éldegél békeségben,
Becsületes szegénységben.

Hogy kell könnyen boldogulni,
Soh” sem tudta megtanulni,
Nem kívánta el a másét,
Odaadta a magáét.”

Édes apám (Költeményei, 154. old. részlet)

A FELKÉSZÜLÉS

Vargha Gyula irodalmi és tudományos munkásságát mélyen befolyásolták gyermekkorá élményei, az a „puha, meleg” légkör, melyben öregedő szülők gyermekeként felnevelkedett (születésekor apja 49, anyja 40 éves volt). Ismert pszichológiai helyzet az idős szülők elfogultsága, az alkotó életet bearanyozó kis gyermekük iránt. Visszatekintve e korszakra az öregedő költő is így látta, ő is érzekelte, hogy mélabúra hajló természetét mennyire meghatározta idős szüleinek társasága.

¹ A versrészleteket az első megjelenéskori, eredeti helyesírással közöljük.

„Öreg szülők mellett nőttem, növekedtem,
Köztük kora értté, öregessé lettem;
Örömré nehézkes, bánatra fogékony;
Komoly volt, ha volt is, gyermeki játékom.”

Pályám végén (Költeményei, 372. old. részlet)

Boldog gyermekkora volt. Első tanítója, apja nemcsak az elemi ismereteket, hanem a gimnázium első két osztályának tananyagát is maga tanította fiának. Gyors felfogású, tanulni vágyó gyerekként sokat olvasott, és természetszerűen szintén az otthoni nevelés alakította élete egyik meghatározó vonásává.

A gyermekkor véget ért, amikor Vargha Gyulát 1865 őszén szülei beíraták a pesti református főgimnázium harmadik osztályába. 1871-ben kiváló eredménnyel érettségizett, majd ugyanebben az évben elkezdte jogi tanulmányait a pesti tudományegyetemen. Ügyvédnek készült, később azonban barátjának, Jekelfalussy Józsefnek a kezdeményezésére és azért is, hogy öreg szüleinek terhére ne legyen, az 1872. év tavaszán, elsőéves jogász korában, az Országos Statisztikai Hivatal szolgálatába állt, mint napidíjas gyakornok. Azzal a tervével, hogy ügyvéd lesz, ettől az időtől fogva véglegesen felhagyott. 1872 – 19 éves volt ekkor – fontos év az életében, ebben az évben jelentek meg első költeményei a Kiss József szerkesztette Képes Világ című lapban. Közben a Statisztikai Hivatalban is értékeli munkáját, mert két év után, 1874 tavaszán, már gyakornoknak léptetik elő. Ez az első hivatalos kinevezése. 1875-től sorozatban hozza le verseit a Budapesti Szemle, olyan nagy költők társaságában, mint például Arany János.

Hivatali munkája mellett befejezte egyetemi tanulmányait, 1878. június 1-jén kapta kézhez a jog- és államtudományi doktori oklevelét. 1878 nyarán katonai szolgálatot teljesített; mint tartalékos hadnagy végigküzdötte a boszniai hadjáratot, súlyosan megsebesült, összezúzott lábbal, tüdőgyulladással került vissza szüleihez, s egy év is elmúlt, míg teljesen felgyógyult s újra munkaképesé vált. Vargha Gyula ifjúsága nem a „lázkodó ifjúság” jegyében zajlott le, már ebben a korszakában is inkább csendes, visszahúzódó viselkedés jellemezte, amit az átlagosnál erősebb kötelességtudás és lelkiismeretesség kísért. Jól jellemzi magát, mikor öregkorában ifjúságára visszatekintve ezt írja:

„Vidám czimborák közt nem örömet ülttem, De az öregek közt szívesen időztem,
 Léha tivornyájuk messze elkerültem. Több örömem telt a tavasznál az őszen,
 Gőze undorított a patakozó bornak, Tetszett a komoly szó, ha rokon a tettel,
 Lelkem át nem adtam rózsaszín márnak. Néztem az érdemre igaz tisztelettel.”
 Pályám végén (Költeményei, 373. old. részlet)

1882-ben megnősült, felesége, Szász Polixéna (Póla) Szász Károlynak, az igen művelt költő-műfordítónak, a későbbi református püspöknek, „...a világirodalmi ismeretterjesztés magas színvonalú példaképének” a leánya. Hosszú, boldog házasságban éltek, öt gyermekük született, a sors kegyelme megengedte nekik, hogy mind az öt gyermeket felneveljék. Ezzel lezárult az a közel két évtizednyi időszak, mely először szakította el a szülői háztól, s mely tanulóéveit, pályakezdését, ifjúkorát s a költői fejlődés első szakaszát foglalta magába. Vargha ekkor már elmúlt 29 éves.

A FÉRFIKOR

Az 1880-as évek elején még jelentős irodalmi tevékenységet folytatott. 1881-ben „Dalok” címmel kiadta első versgyűjteményét, majd 1883-ban tagjává választotta a Kisfaludy Társaság. Ezzel párhuzamosan kezdett kiteljesedni statisztikai hivatali munkássága is, emelkedni kezd a hivatal ranglétráján: 1882-től már fogalmazó, 1886-tól pedig miniszteri titkár, 1892-ben miniszteri

osztálytanácsos és ebben az évben kinevezik a Hivatal aligazgatójává, majd Jekelfalussy József halálát követően, 1901-től 14 éven át, a Hivatal igazgatója volt.

Itt kell megjegyezni, hogy a reformkort követő nemzedéknél még nem volt ritka a polihisztorság, a KSH-ban például Vargha Gyulán kívül Buday László is írt verseket, és részt vett az irodalmi közéletben.

Vargha Gyula hivatali munkássága három területre is kiterjedt. Részt vett a hivatali kiadványok összeállításában, szerkesztésében; önálló tanulmányokat és könyveket írt; és a Hivatal vezető munkatársaként, illetve igazgatójaként irányította a Hivatal adatgyűjtéseit, összeírásait, mai szóval élve, meghatározta és egyben végre is hajtotta a Hivatal „stratégiai célkitűzéseit.”

Egyik első önálló munkája közé tartozott a már abban a korban is fontos témának számító civil szervezetek statisztikájáról szóló kiadvány összeállítása (Országos [1880]). (A témával kapcsolatos úttörő jellegű adatgyűjtés megszervezése is feladatai közé tartozott.) A kiadványban rövid össze-

foglalót találunk az egyesületek (mai szóval civil szervezetek) számának alakulásáról, fejlődéséről. Összefoglaló adatokat tartalmaz az egyesületek székhelyéről, címéről, alakulási idejéről, céljairól, megyék, városok szerinti bontásban. Vargha Gyula az egyesületeket céljuk és tevékenységük szerint csoportokba rendezte. Így voltak például: önszervező egyesületek, jótékony egyesületek, művészeti egyesületek, vallási egyesületek, tűzoltóegyesületek, társas egyesületek, nevelő- és oktatóegyesületek. Nyilvánvaló, hogy a kiegyezés utáni Magyarországon nagy szerep jutott ezeknek a civil szervezeteknek abban, hogy tevékenységükkel támogatták, segítették azt a jelentős társadalmi, gazdasági fejlődést, mely e korszakban végbement. Mai szemmel nézve is igen gazdag, informatív kiadványról van szó, mely példaként szolgált az új nonprofit statisztika kialakulásához. Az utóbbi tíz-tizenöt évben többen felelevenítették és elemezték Vargha adatait. (Reisz [1988], [1989], Bocz [1992]) A már említetteken kívül a kötetből megismerhetjük a korabeli egyesületek nevét, tagjaik számát, tagdíjuk összegét, az évi bevételt és az egyesületek vagyoni helyzetét települések szerinti bontásban. Fogalmat alkothatunk a korabeli Magyarország gazdag és színes civil szervezeti életéről.

A Magyar Tudományos Akadémia Statisztikai és Nemzetgazdasági Bizottsága, a Hivatal anyagi és szellemi támogatásával 1883 és 1886 között évkönyveket jelentett meg Földes Béla szerkesztésében. Ez azonban sem a nagyközönséget, sem a szakmai köröket nem elégítette ki. Így került a közönség elé 1887 és 1894 között új címmel és új szerkesztőkkel, hat kötetnyi, Közgazdasági és statisztikai évkönyv, melynek szerkesztését Keleti Károly, a Statisztikai Hivatal első és akkori igazgatója legkiemelkedőbb fiatal munkatársaira, dr. Jekelfalussy Józsefre és dr. Vargha Gyulára bízta. Kilenc éven keresztül volt Vargha az évkönyv társszerkesztője, és számos cikkének írója, szerkesztését és tagolását is ő tervezte meg.

Az évkönyv a terület és a népesség; az őstermelés, a népesség élelmezése; a bánya- és kohóipar, a kereskedelmi forgalom; a közlekedés; a hitel; a közoktatásügyi és szellemi műveltség; az igazságügy; a véderő és az állami pénzügyek kérdésköreit ölelte fel, világos tagolással. Vargha Gyula így fogalmazta meg az évkönyv célját:

„...főcélja a nemzetközi adatoknak feltárása volt a magyar közönség részére; de központul mindig a hazai viszonyok szolgáltak, s a magyar közönség mintegy a hazai állapotokhoz hasonlítva ismerkedhetett meg a külföldi államok népességi és közigazdasági viszonyaival. A mű nagy elterjedésnek örvendett, s nem kis mértékben hozzájárult a statisztika népszerűsítéséhez s a statisztikai érzék kifejlesztéséhez.”

(Emlékbeszéd [1908])

A későbbi kereskedelemügyi miniszter Láng Lajos által szerkesztett „Magyarország statisztikája” második kötetében, melynek címe: „Magyarország gazdasági statisztikája”, a „Közlekedés és forgalom” című harmadik fejezetét ugyancsak Vargha Gyula írta. A közlekedés eszközeit, a közlekedést előmozdító intézményeket s végül a forgalmat növelő intézményeket dolgozta fel ebben Vargha a rá jellemző tudományos felkészültséggel és alapaossággal.

Vargha Gyula – mai szóval élve – mind a gazdaság-, mind a társadalomstatisztika terén figyelemreméltó teljesítményt nyújtott. A gazdaságstatisztika területén elsősorban nagyobb önálló összefoglaló műveket, a népeségi és népmozgalmi statisztika terén pedig kisebb, esszerű tanulmányokat írt. Publikációi közül az egyik legmaradandóbb, a „Magyarország pénzügyintézetei” című könyve, melyet az 1885. évi országos kiállítás általános bizottságának megbízásából írt. (Vargha [1885])

A könyv történeti megközelítésben tárgyalja hitelviszonyaink fejlődését, a hazai pénzügyintézetek működését. Ez a munka olyan sikert aratott, hogy az 1896. évi millenniumi országos kiállítás pénzügyi és hitelügyi bizottságának megbízásából megírta kibővített, korszerűsített változatát, „A magyar hitelügy és hitelintézetek története” címmel. (Vargha [1896]) Az utókor ezt a kiadványt Vargha Gyula tudományos munkássága egyik legfőbb művének tartja, ezért érdemes e nagyhatású munkával bővebben foglalkoznunk. Az előszóban a következőket írja:

„Az ezredévi országos kiállítás pénzügyi és hitelügyi csoportbizottságának megbízása folytán vállalkoztam e mű megírására. Kiegészítője kíván lenni ez a grafikai képek ama gazdag sorozatának, mely a nevezett csoport csarnokában a hazai hitelintézetek múltját és jelenét megvilágítja.

Midőn pénzügyintézeteink bőkezű áldozatkészsége lehetővé tette a hazai hitelügy bemutatására egy díszes csarnok emelését és berendezését: a bizottság a kiállítás statisztikai részének elkészítésére az országos magyar kir. statisztikai hivatalt kérte föl, mely a kereskedelemügyi minister úr ő nagyméltóságának megbízása folytán teljes készséggel fogott a nem csekély munkával járó feladathoz.

Legelőször is elavult hitelintézeti statisztikánk adatgyűjtését kellett új alapra fektetni. Az országos statisztikai hivatal elkészítette az új, részletes kérdőíveket, melyeket a fővárosi pénzügyintézetek legilletékesebb képviselőiből alakult csoportbizottság beható, alapos tárgyalás alá vett. Ez alapon részletességre, teljességre páratlan anyagot sikerült beszerezni; régi intézeteink szíveségéből pedig az 1867 előtti korszakról is megnyertük a legfontosabb adatokat. Az országos statisztikai hivatal rendszeresen feldolgozván az egész anyagot, a grafikai módszer lehető kiaknázásával hitelintézeteink egész fejlődését megfestette 83 képben, mely számot a kereskedelmet ábrázoló grafikonok 153-ra egészítettek ki.

A mi művemem illeti, a rendelkezésemre állott idő, sajnos, sokkal rövidebb volt, mint a mennyi ily munkához megkívánatik s egyéb nagy elfoglaltságom még azt a rövid időt

sem engedte kellőleg felhasználnom; de azért, a mennyire erőmtől telt, igyekeztem megfelelni az előlegezett bizalomnak.

A hazai hitelintézetek történetét s hitelügyünk fejlődését vázolván, háttérül az egyes korok közgazdasági képének megfestését sem mellőzhettem. Adataimat, a mint a mű végére csatolt jegyzék mutatja, lehetőleg az egykori forrásokból merítettem. Igyekeztem kiemelni a jellemző vonásokat s a közvetlenség érdekében, a hol lehetett magokat az illető korok szereplőit beszéltetem.

A nagy tér, melyet munkám felöl, nem engedte a tulságos részletességet. Sok tekintélyes intézetről csak futólag, sokról egyáltalán nem emlékezhettem meg. Munkám terve hozta magával, hogy főleg az úttörő s a legjellemzőbb sajátságokat mutató intézetekkel foglalkoztam kissé behatóbban. Rövidre fogtam a legújabb kor ismertetését; mert bevégtelen eseményekkel szemben a történetíró szerepe még nem kezdődik meg, s az a tartózkodás, melyet a helyzet parancsol, különben is kizárja a részletekbe bocsátkozást. Munkámat, mely a nagyközönségnek van szánva, nem akartam túlterhelni statisztikai adatokkal, de azért bemutatok számokban is hitelintézeteink fejlődését, valamint a jelen állapotot az új részletes statisztikai adatgyűjtés alapján. E rész egészen külön áll, hogy a történeti elbeszélés folytonosságát meg ne zavarja."

A történeti áttekintésen túl külön adatgyűjtést is szervezett a hitelintézetekről annak érdekében, hogy a kiállításon a jelen legfontosabb adatait is bemutathassa. A kiadvány első fejezetében szemléletes leírást találunk a XVIII. század végi és XIX. század eleji hazai közgazdasági állapotokról, ami gazdaságtörténetünk egyik első összefoglalója erről a korszakról. Élvezetes stílusban mutatja be a tőkeképződés és a hitel akadályait, szól a nemzeti ébredés korszakáról és gróf Széchenyi István fellépésének hatásáról. Vizsgálja az első takarékpénztárak megalakulásának korszakát. Ebben kiemelt szerepet tulajdonít Fáy Andrásnak, aki 1840-ben a „Pesti Hazai Első Takarékpénztárat” alapította. Azért is szól bővebben Fáy Andrásról, mert itt módja van leírni egy olyan történetet, amikor egy elsősorban a magyar irodalomban ismert személyiség a közgazdaság területére „tévedt”. Magára is gondolhatott, mikor ezt írja Fáy Andrásról:

„Fáy Andrásé, a kitűnő magyar mese-íróé s közéletünk egyik fáradhatatlan bajnokáé az érdem, hogy a takarékpénztári intézmény meghonosult Magyarországon; ő volt az, ki a takarékpénztárak eszméjét beledobta a közvéleménybe s szívós kitartással meg nem szűnt munkálni, míg csak az ige testté nem vált.

Külföldön a takarékpénztárakat többnyire lelkészek vagy jótékony városi polgárok alapították. Nálunk egy régi nemesi család ivadéka. Fáyban a széles irodalmi műveltség ritka emberszerető nemes szívvel s társadalmi kérdésekben nem csekély gyakorlati érzékkel párosult. Művei s különösen meséi eléggé feltárják megfigyeléseinek, élettapasztalatainak gazdagságát s gondolkodásának fenkölt nemességét; de tudjuk kortársainak tanúságtételéből is, mily emberszerető szív dobogott a mesék és aphorismák költőjének, az első hazai takarékpénztár megalapítójának keblében. Szerette a népet, óhajtott, hogy művelt, vagyonos, megelégedett legyen; ezért kapja őt meg oly ellenáll-

hatatlanul a takarékpénztárak eszméje, melyet 15 évi agitáció után végre sikerült neki hazánkban megvalósítani.

Hogy Fáy András mily korán foglalkozott a takarékpénztárak kérdésével, bizonyítja az a követi utasítás-tervezet, melyet, mint táblabíró, 1825-ben dolgozott ki Pest vármegye felszólítására. E tervezetben többek közt így szól: >>Az erkölcselenség, főképp a szegényebb osztálynál, egyik elősegítője, hogy megtakarított keresményével nem tud mit tenni, mert ha kölcsön adja valakinek, bizonyos pert vesz nyakára, a pénzt is elveszti. Ennek elejét veendő, egy *apros cassa* (Sparkasse) állíttassék fel legfeljebb 300 frt betétekkel s azt egy megbízható kereskedő vagy a megye kezeltesse.<<

Hogy irodalmi úton is népszerűsítse az eszmét, >>Bélteky-ház>> című regényében, mely 1832-ben jelent meg, részletesen foglalkozik a takarékpénztárak kérdésével; majd 1835-ben Pest vármegye őt követül választván, a karok és rendek között igyekszik propagandát csinálni.”

Különösen a takarékpénztáraknak a jelzáloghitel területén kifejtett tevékenységét taglalja és megadja a jelzáloghitel fontosságának a háttérét az örökváltság és az úrbériség megszüntetésének leírásával és a földhitel égető szükségességének magyarázatával együtt. Szemléletes leírást ad az 1848 utáni helyzetről, áttekintést nyújt a Földhitelintézet, a biztosító intézetek és a szövetkezetek fejlődéséről. A bankokról szóló részben részletes elemzést közöl az 1869 és 1873 közötti első hitelválságról. Rávilágít a magyar pénzügyi rendszer és az Osztrák Nemzeti Bank kapcsolataira a kiegyezés utáni helyzetben. Szól a korszakot jellemző bankügyi vitákról. Bemutatja a kisbirtokhitel megszervezésének körülményeit, nehézségeit, elemzi a millenniumi korszak közgazdasági állapotait, javulásról számol be a hitelügy terén. Ezen kívül még sok más témával foglalkozik oly élvezetes stílusban, nagy szakértelemmel, hogy méltán tekinthetjük ezt a művet statisztikai, közgazdasági irodalmunk gyöngyszemének.

Ha áttekintjük Vargha Gyula nagyobb jelentőségű tanulmányait, cikkeit, akkor láthatjuk, hogy a gazdaságstatisztikai művek mellett szép számmal szerepelnek demográfiai, a népesedési helyzetet taglaló elemzések. Érthető módon ezeknek a cikkeknek egyik fő adatforrása a népszámlálás, hiszen Vargha Gyula – különböző minőségben – részt vett az első világháború előtti valamennyi népszámlálásban (az 1869. évi népszámlálás kivételével). 1908-ban jelent meg egy összefoglaló tanulmánya „*A Magyarbirodalom vázlatos ismertetése*” címmel (Vargha [1908]). Ebben a tanulmányban jól megfér egymás mellett a gazdaság-, a társadalomstatisztikus és a széprő. A szerző igyekezett a statisztikai jelenségeket a nem szakember számára is érthetően, szemléletesen megfogalmazni. Ebből a szempontból is példaértékűnek tekinthetjük ezt a művet, melyben – igaz, némi hazafias pátoSSzal átítatott – összefoglalást kaphatunk a korabeli magyar viszonyokról. Példaképpen idézünk egy részt ebből a tanulmány-

ból, hogy lássuk milyen érzékletes stílusban ír, például a gyógyvizeink állapotáról, mely ma is időszerű kérdés.

„A természet Magyarországot pazar bőkezűséggel látta el *gyógyítóerejű vizekkel*. Az országnak jóformán minden részében fölös számmal fordulnak elő részint hideg ásványvizek, részint hévvizek, Maga az ország fővárosa, Budapest csodálatosan gazdag gyógyvizekben. A város jobb partján fekvő vulkánikus hegyekből a meszes és kénes hévvizeknek egész sor forrása fakad. Meszes és kénes hévvíz buzog elő a Duna közepén fekvő tündérszépségű Margitsziget és a balparti Városliget ártézi kútjából is. A hévvizek forrásai igen dúsak s oly számosak, hogy a Budapest duna-jobbparti részén fekvő fürdőtelepek közt van olyan, a melynek magának tizenegy hévvízü forrása van. A víz állandó hőmérséklete forrásonként különböző, 27 és 74 C. fok között váltakozik. A fővárosnak a hévvizeken kívül vannak nagyszámú keserűvízforrásai is, melyek jeleségéről eléggé tanuskodik az a körülmény, hogy a világ minden részében el vannak terjedve. Szólunk általánosságban a Balatont, a magyar tengernek nevezett nagy tavát övező fürdőhelyekről. Köztük legnevezetesebbek Balatonfüred, Siófok, Balatonföldvár, de a többi balatoni fürdőhelyek is gyorsan fejlődnek. A Balaton partján ma már 18 fürdőtelep van. Ezenkívül még más 8 tóparti fürdő szaporítja fürdőtelepeink és gyógyhelyeink számát, mely magában az anyaországban 213-ra rüg.”

Vargha Gyula tudományos teljesítményére a tudósvilág is felfigyelt. A Magyar Tudományos Akadémia Vargha Gyula statisztikai és közgazdasági író 1892-ben levelező, 1907-ben pedig rendes taggá választotta. Legmagasabb tudományos rangra akkor emelkedett, amikor 1928-ban az Akadémia másodelnökévé választották. 1901-ben a Nemzetközi Statisztikai Intézet (ISI) is tagjai közé választja. Tagja lesz a Svájci, a londoni Királyi és az Amerikai Statisztikai Társaságnak. Amikor a Magyar Statisztikai Társaság 1922-ben megalakult, előbb rendes tagjai közé vette fel, majd 1924-ben tiszteletbeli taggá választották.

Egyre sűrűsödő hivatali kötelezettségei mellett az irodalmi élet szervezésében is tevékenyen részt vett. Költői munkássága elismeréseként 1883-ban a Kisfaludy Társaság tagja lett, 1891-ben másodtitkárrá választották, majd 1900-ban ő lett a Társaság főtitkára, 1922-ben másodelnöke. Vargha Gyula e két legtekintélyesebb irodalmi és tudományos intézmény életében igen aktív szerepet játszott. Például szívesen vállalta az Akadémiához beérkezett közgazdasági pályamunkák bírálatát, gyakran kérték fel emlékbeszédek megtartására a Kisfaludy Társaságban és az Akadémián egyaránt. Nagy hatású emlékbeszédekben idézte fel többek között Jekelfalussy József, Barsy József, Pólya Jakab, Ráth Zoltán alakját. Ezekből az emlékbeszédekből, amelyek valóságos kis monográfiák voltak, sokat tudhatunk meg a korabeli statisztikai hivatal életéről, a hivatali szerve-

zet működéséről és emberi viszonyairól. Például Jekelfalussyról szóló emlékbeszédében korszaka kapcsán (*Vargha* [1908]) megemlíti, hogy:

„A statisztikai hivatal szűkkörű hivatal volt, kevés állással, hol alig-alig történt egy kis mozgás. A legtehetségesebbnek és legszorgalmasabbnak is hosszú éveket kellett vesztelni egy állásban mozdulatlanul.”

Ebben a beszédben jelzi azokat a vitákat, melyek arról folytak, hogy a Hivatalban az 1880. évi népszámláláskor áttérjenek-e a régi lajstromos rendszerről az egyéni laprendszerre. Mint tudjuk, azután az utóbbi módszerrel hajtották végre – igen sikeresen – a népszámlálást. (Az 1870. évi népszámláláskor a népességi adatokat személyenként a lajstromra (az ívre) egymást követő rovatokba kellett bejegyezni, majd háztartásonként összegelni. 1880-ban már minden személynek külön lapja volt – nemenként eltérő színben – és ezeket a lapokat kellett különböző ismérvek szerint csoportosítani.) A Jekelfalussyról mondott emlékbeszéd azért is fontos dokumentum, mert amikor az elhunyt munkatárs és barát tevékenységét elemzi, akkor lényegében a saját munkásságáról is szól, tekintettel arra, hogy Vargha 1892-től (Keleti halála után) a Hivatal második embere volt, és az igazgató Jekelfalussy gyakori betegeskedései miatt részben ő irányította a Hivatalt. Jekelfalussyra emlékezvén, az 1890. évi népszámlálásról szólva kiemeli és méltatja azt a koncepciót, mellyel ő is egyetértett és a Hivatalban az ő vezetése alatt is érvényesült:

„Az imént feldolgozott 1890. évi népszámlálás tanulságai megmutatták, mily nagy előnnyel jár, ha a statisztikai hivatal az eredeti forrásból közvetlenül merített részletes, s ha lehetséges egyéni adatokat dolgozza fel. Jekelfalussy törekvése tehát kezdettől fogva arra irányult, hogy a statisztikát minél inkább központosítsa, s a közbeeső hatóságok jól-rosszul teljesített közreműködésének mellőzésével maga az ő anyag kerüljön feldolgozásra a statisztikai hivatalban.” (*Vargha* [1908])

1892-től Vargha már a Hivatal igazgatóhelyetteseként is részt vett azoknak a munkatársaknak a kiválasztásában, felkészítésében, akiknek odaadó tevékenysége biztosította annak a gépezetnek a munkáját, mely a XIX. század végétől sok évtizeden át óramű pontossággal működött. A magyar statisztikának ebben a jeles korszakában Vargha Gyula fokozatosan vont be olyan – később nagy nevű statisztikusokat – mint Vízaknai Antal, Buday László, Bud János, Kenéz Béla, Kovács Aladár és Laky Dezső. Vízaknai Antal és Jekelfalussy József mellett, Vargha Gyulának is vezető szerepe volt a statisztikai szolgálat működését hosszú időre, alapjaiban meghatározó 1897. évi XXXV. törvény megalkotásában és elfogadtatásában. A törvény jelentőségét maga Vargha Gyula is méltatta

gadtatásában. A törvény jelentőségét maga Vargha Gyula is méltatta az idézett Jekelfalussyról szóló emlékbeszédében. Kiemelte, hogy milyen nagy erénye volt a törvénynek a statisztika erős központosítása; a kormányjelentés szerkesztésének és munkájának a Statisztikai Hivatallal való szerves egybekapcsolása; a magánszemélyek statisztikai adatbevallási kötelezettségének kinyilvánítása és szankciókkal való biztosítása; a statisztikai szakképzés magas szintre emelése; a statisztikai egyedi adatok bizalmas kezelése. (Dr. Lakatos [2001]) Ez a törvény biztos alapot szolgáltatott a Statisztikai Hivatalnak ahhoz a virágzó korszakához, melyet Vargha Gyula neve fémjelez.

Kiemelkedő szerepe volt abban is, hogy a magyar törvényhozás az 1895. évi VIII. törvénnyel megadta a lehetőséget a Statisztikai Hivatalnak, hogy végrehajtsa az első magyar mezőgazdasági statisztikai összeírást. Ennek a nagy és alapvető felvételnek az eredményeit a Statisztikai Hivatal öt hatalmas kötetben bocsátotta a nyilvánosság elé. (*Országos [1897]*) Az adatfelvétel tervezésétől, a feldolgozáson át a közzétételig Vargha Gyula mindvégig jelentős szerepet játszott ebben a munkában. A végleges adatközléseket az ő tervei szerint publikálták, tevékenyen részt vett az egyes kötetek szerkesztésében és az ő tollából származik az ezeket bevezető tudományos kommentár is (*Kovács-Thirring [1929]*). Az első kötetben rövid ismertetést találunk a magyar mezőgazdasági statisztika fejlődésének valamennyi fázisáról, sorra véve a korábbi felvételeket, vagy az arra tett kísérleteket, melyek a mezőgazdasági termelés egyik vagy mások ágának felmérésén keresztül elvezettek a XIX. század végi nagy összeíráshoz. A negyedik kötet elemzést közöl a gazdaságok jelleg és nagyság szerinti megoszlásáról. Olyan oldaláról mutatta meg a mezőgazdaság helyzetét, melyről addig semmiféle adat nem állt rendelkezésre. Például adatokat találunk a gazdaságok számáról, nagyságáról; a törpe-, kis-, közép- és nagygazdaságok művelési ágak szerinti megoszlásáról; a tulajdon, haszonbérleti és vegyes jellegű gazdaságok elterjedési arányáról, összetételéről. Az ötödik kötet értékes információkat tartalmaz például a földek áráról, a mezőgazdasági gépekről, a talajjavításról, a mezőgazdasági szövetkezetekről, a háziállatok átlagos értékéről, faj, nem, kor és birtoknagyság szerinti bontásban, a mezőgazdaságban dolgozók számáról és összetételéről, a klimatikus és talajviszonyokról. Túlzás nélkül állíthatjuk, hogy a XX. század első felének agrárpolitikája jórészt e gazdag anyagból merítette a döntésekhez elengedhetetlen számszerű információkat.

Az 1890-es évek kissé megviselték Vargha Gyula egészségét, napokig tartó ideges fejfájások, gyomorgörcsök gyötörték. Ezekben az években, csupán két ízben, 1896-ban és 1898-ban – mikor egészségi állapota is

igényelte – vett ki hosszabb időre szabadságot és utazott néhány heti pihenésre (*Szabó* [1932]). Ezekben az években nem tudott kellő időt fordítani irodalmi tevékenységre. Kissé rezignáltan írta le ezt a lelkiállapotot későbbi verseiben:

„... a kötelesség jármát vonva-vonva,
Felejttem azt is, hogy valaha tán
Költő valék, vagy az lehettem volna...”

Barátomhoz (Költeményei, 260. old. részlet)

Ebben az időben lehetetlennek tartotta költői ábrándjainak megvalósulását, formába öntését:

„... S napi munka végén, lengve színes szárnyon
Álmok pillangói tölték be magányom;
De elfogni őket meg sem is kíséreltem,
Szárnyuk arany himét letörölni féltem.”

Pályám végén (Költeményei, 373. old. részlet)

Vargha Gyula a „*Dalok*” című verseskötetének megjelenése (1881) után 1907-ig kevés verset publikált. A mintegy kilencszáz nyomtatásban megtalálható verse közül ötven-hatvan verset írt az 1881 és 1907 közötti időszakban (Horváth [1932]).

1901-ben, Jekelfalussy József halálát követően, a király Vargha Gyulát nevezte ki a Statisztikai Hivatal igazgatójának miniszteri osztálytanácsosi rangban. A Statisztikai Hivatal egyik legtermékenyebb korszakáról beszélhetünk ekkor. Már szóltunk róla, hogy az 1897. évi XXXV. törvény fontos feladatokat rótt a Hivatalra, ugyanakkor megadta azt a jogi hátteret, mely nélkülözhetetlen volt a statisztikai munka magas színvonalú végzéséhez. Vargha Gyula, aki kiváló tehetségeket vont be a munkába, lényegében egy biztonságosan, jól működő hivatalt irányított. A vezetése alatt összeállított, az utókor számára felbecsülhetetlen értékű, a hivatal statisztikai szolgálat önállósításának negyvenedik évfordulójára, 1911-ben kiadott kötetben a statisztikai hivatali működésnek ezt a szakaszát így jellemezték:

„A magyar statisztikai hivatal történetében a most lepergett, legutóbbi évtized főjelemvonásául azt lehet mondani, hogy a gyakorlati életnek tapasztalata a „statisztikai hivatal csöndes munkásságával bensőbbé és szervezettebbé vált” (KSH [1911] 7. old.)

E „csöndes munkásság”-gal jellemzett korszakban a Központi Statisztikai Hivatal két népszámlálást hajtott végre (1900-ban és 1910-ben), az új alapokra – a polgári anyakönyvezésre – helyezett népmozgalmi statisztika ebben az időszakban bizonyította be létjogosultságát, és kapcsolódtak hozzá a vándorlásokra vonatkozó adatgyűjtések is. A társadalomstatisztika ebben az időszakban bővült egyrészt fontos egészségügyi jelenségek megfigyelésével, másrészt számos szociális intézmény – árvaházak, gyógypedagógiai intézetek, javítóintézetek stb. – tevékenységére vonatkozó adatgyűjtésekkel is. (Kenessey [1961 c]). A statisztikai szolgálat magas színvonalát mi sem jellemzi jobban, mint hogy már 1904-ben országos rákstatisztikai felvételt hajtott végre és a feldolgozott adatokat közreadó kiadványhoz, a hivatal igazgatója, Vargha Gyula írt kommentárt.

A gazdaságstatisztika területén is fontos adatgyűjtések indultak, csak példaszerűen jelezzük, hogy a gyáripari adatgyűjtéseket az üzemekről és a termelésről először a Kereskedelmi Minisztériumban (1898-ban), majd 1909-től a Statisztikai Hivatalban bonyolították le, illetve végezték el 1911-től kezdődően évenként. 1902-től (ugyancsak évente) statisztikát készítettek az ipari részvénytársaságokról, 1905-től a kereskedelmi és iparkamarákról, valamint a szövetkezetekről. A kisipari adatgyűjtés 1900-ban, az ipartestületi statisztika pedig 1898-ban, 1901-ben, 1906-ban és 1911-ben szintén az ipari adatgyűjtés körét gazdagította. Az új időszakban találkozunk már a gyáripari munkaviszonyokról (1898-tól kezdve), valamint 1905-től a sztrájkokról készített adatgyűjtésekkel.

A mezőgazdasági statisztika ebben az időszakban bővült a mustra, az új borra, a faiskolákra és a vásárookra vonatkozó adatgyűjtésekkel, továbbá a 100 katasztrális holdnál nagyobb birtokok változásaira vonatkozó statisztikával (1913).

A gazdaságstatisztika más területein említést érdemel 1893 után a vasúti statisztika átszervezése, 1912-től az iparvasutak statisztikája, a tengerhajózás statisztikája (1900).

Talán a Hivatal e szabályszerű „csöndes” munkásságának is köszönhető, hogy egy idő után Vargha Gyula irodalmi munkássága is jelentősebbé vált, 1906-1907 után költészete felvirágzott, minek köszönhetően, 34 évi hallgatás után, a Kisfaludy Társaság többszöri sürgetésére, újból megjelent a nyilvánosság előtt, mégpedig „*Költeményei*” című verseskötetével (Vargha [1915]), amely felöleli költészete csaknem összes termését 1914-ig.

1914-ben, még a világháború kitörése előtt, 61 éves korában megvált hivatalától, melynek négy évtizeden át szorgalmas és meghatározó munkása volt. Tisza István miniszterelnök kérésére, 1914 februárjában, a Kereske-

delemügyi Minisztérium politikai államtitkára, egyben miniszterhelyettese lett. Még ugyanebben az évben Kassa város képviselőjévé választották. Az államtitkárság – melynek elvállalására igen nehezen szánta rá magát – nagy elfoglaltságot jelentett számára, de úgy tűnik, hogy ez a pozíció olyan intézkedési és cselekvési szabadságot biztosított neki, melyben több időt szentelhetett irodalmi munkásságának. Ugyanis éppen erre az időre (1914-1917) esett költői munkásságának jelentős korszaka.

ALKONYAT

A Tisza-kormány bukása után, 1917-ben, 45 évi állami szolgálat után búcsút mondott a közéleti szereplésnek. Így alkalma nyílt arra, hogy legfőbb vágyának, a költészetnek éljen. Ezt az is elősegítette, hogy 1918 őszén kiköltözött az Üllő melletti löbi birtokára, (1897-ben vette ezt a birtokát, az 1896-ban eladott kávai kúria helyett) ahol pusztai magányában rendre begyűjthette egy fáradtságos élet termését.

Vargha Gyula irodalmi munkásságát több nagy hírű kortársa is értékelte. *Mészöly Dezső*, a műfordító-irodalmár 1985-ben kiadott Vargha Gyula-válogatásban a következő értékelést idézi *Kosztolányi Dezsőtől* (*Mészöly* [1985]).

„Ez a pályafutás a maga külsőségében is szokatlan, éppen csöndes voltával feltűnést keltő, az aggkori kivirágzásával, folytonos crescendojával pedig mindnyájunk meglepetése. Rendszerint az ellenkező történik. Az, hogy a költők az ifjúkori termékenység után hirtelen meddővé válnak. Nála a lírai fiatalság az öregséggel kezdődik, abban a korban, mely az ellenőrző logikát éppoly jótékonyan lazítja, mint az ifjúság, s gát nélkül ömleszti ki az érzést. Vajon mi lehet oka ennek a lélektani és irodalomtörténeti rendellenességnek? Kutatom magyarázatát, s életrajzában rábukkanok egy adatra: „öreg szülők kései gyermeke”. Ő maga is „későn született dalok”-nak nevezi költeményeit. Mélyre ható, nyilván gyermekkorra visszanyúló emlékek határozták meg így fejlődésének törvényét. Valóban alkonyi költészet ez, mely az esthajnal bágyadt varázsát és gazdag árnyalatait, a hosszú szeptemberek egyenletes napsütését, gyümölcsös báját, viaszsárga és lázas-piros lombjait juttatja eszünkbe, a mi ősünket, mely üdén-színes, anélkül, hogy tarka, vagy cifra lenne.

Akadémikus költő? Kötve hiszem. Az akadémizmus többnyire bizonyos formai merevségben nyilatkozik meg, mely a hagyományok bálványozása folytán lelketlenné vált s elvesztette egyéni veretét. Vargha Gyula új kötetében, a *Ködben* azonban éppen a tiszta hang – egy élet tiszta visszhangja –, a természetes folyékonyság és kedvesség, a hazugság és nagyképűség nélkül való őszinteség, az érzélgéstől mentes érzés a megindító. Arany Jánoson iskolázódott a nyelve. De az ifjú költő, aki sokáig hallgatott, egy hosszú életen át finomította szerszámain, és az agg művész már a mester biztonságával mozog a formák között, s anélkül, hogy résztvevett volna bármelyik irodalmi forradalomban, alkalom szerint amint érett ízlése és ösztöne sugallja, magáévá teszi eredményeit.”

Leíró verseinek szemléletes hangulatkeltő képei kitűnőek. Aranyéra emlékeztető nyugalom és életszerűség jellemzi ezeket a verseit. Különösen, szinte testvéri gyengédséget érez a növények és az állatok iránt.

„Pihenni erdő hűs ölén
Be jó tikkadt nyár hevében;
Sátrat feszít a lomb fölém,
S árny-szőnyeget terít elébem.

Köröskörül nagy néma csend,
Madár se zengi most danáit;
Egy mélyre vájt mederbe' lent
Élővíz csillogása csábit.
Tükrét homály borítja bár,

Itt-ott a víz szikrázva csillan,
Még színesebb a napsugár,
Lombrésen át amint bevillan.

Mulatni kezd a mult idők
Árny- s fényszövésű álma
vélem...
Arany szárnyú szitakötők
Hintáznak a smaragd levélen.”

Szitakötők (Ködben, 188. old. Mészöly Dezső összeállítása)

A Mészöly Dezső által összeállított könyvben található *Schöpflin Aladár*-féle jellemzés (*Nyugat* [1916]) szerint:

„Öregkori versei valami mély, benső szentferenci szolidaritást éreztetnek, teljes közösség-érzést fűvel, virággal, fával, madárral, a természet színeivel és hangjaival. Minden melanchólia mellett valami sajátságos életöröm fejeződik ki ebben kivüle élő világgal való szolidaritásban, újjongó elragadtatással, hálával telt szívvel örül a látás és hallás gyönyörének. Úgy érzem, ez az költészetében, ami egészen az övé; ez tört ki lelke legmélyéből. S egész pályája legszebb virágait ezekben az öregkori versekben kell keresni.

Másik feltűnő vonás öregkori lírájában hazafias költészetének sötét, kétségbeesett hangja. Kölcsey óta nem volt költő, aki a magyarság sorsát oly vigasztalannak tartotta és oly reménytelennek érezte. Úgy látszik, az utolsó húsz év magyar közéletének erős marakodásai a politikai fegyelemnek az a megbomlása, amely a millennium óta oly sivárrá és terméketlenné tette a magyar politikát, benne, a belsőleg fegyelmezett, higgadt és józan hazafiságú, a nagyszájú korteslármát és céda hazafiaskodást megvető magyarban azt az érzést riasztotta fel, hogy fajunk az öngyilkos pusztulásnak rohan elébe. S a magyar élet alakulásának azon a megfigyelőhelyén, ahol mint statisztikai hivatal igazgatója állott, talán tapasztalatai is fokozták kétségbeesettségét.

Sajátságos párhuzam: ugyanazokban az években egy másik magyar költő ajkáról hasonlóan kétségbeesett hangjait hallottuk a magyarság sorsának. Ez a kétségbeesés más élményekből, más premisszákból s más életideálokból fakadt fel, de épp oly sötét képeket festett megdöbbenésünk elé. Ady Endre hazafias költészetére gondolok. Ady kezébe a kétségbeesés a szenvedélyes harag karikás ostorát adta, amellyel nekibúszultan csapkodott mindarra, ami romlasztót maga körül látott. A szelídebb, lemondásra hajló Vargha Gyulában is felgerjed olykor az átkozódó harag, de az alaphangulat mégis a zokogó bánat nála. A két ellentétes természetű költő egy pillanatra, egy érzésben találkozik, aztán a temperamentum különbségeivel ismét elválnak.”

Vargha Gyula, mint közéleti ember Tisza István oldalán állt. Világnézete konzervatív volt, a millenniumi Magyarország gazdasági-politikai elitjéhez tartozott. Azonban eszmeileg hozzá közel álló kortársainál korábban érezte meg a veszélyt. A Statisztikai Hivatal szolgálatában eltelt évek alatt figyelemmel kísérhette a számok sokat mondó világában a növekvő veszedelmet: a csökkenő születést, a növekvő kivándorlást, a nemzetiségek összetételének változását. A millennium örömujjongó, diadalmas napjaiban azon kevesek közé tartozott, akik félték az új ezredévtől a véres viaszlyokkal terhes századok után.

Az évek haladtával Vargha Gyulában egyre nagyobb teret nyert az elmúlás gondolata, mely fiatal korától jelen volt költészetében. Egyre inkább érezte a halálnak közelségét. Rettegett a rokkant, szomorú öregségtől, ép testtel és lélekkel kívánt meghalni. Vágyott a „végtelen felé” de ez nem félelmes birodalom az ő szemében, hanem a földi élet egyfajta befejezése, folytatása.

„Körben úszó ifjú hattyúk
Tőlük lassan elevezve
Látják a nagy öreg hattyút,
Amint egyre távolog,
Hol a végtelenbe veszve
Égnek a bíbor habok.

Vén fejét feltartva büszkén,
Felborzolva szárnya tolla,
Lángoló hab fényes üszkén
Ringatózva énekel,
S mint a távozó vitorla,
Lassan úgy enyészik el.”

A végtelen felé (Hamvadó tüzek 124. old. részlet)

1929. május 2-án, rövid betegség után hunyt el. Az Akadémia körcsarnokában vettek búcsút tőle a népes család, a tudományos és az irodalmi élet képviselői, valamint volt munkatársai és barátai.

Dr. Lakatos Miklós

I.

Megjelent művei időrendben*

1. Megjelent statisztikai írásai időrendben

1880.

1. Magyarország egyletei és társulatai 1878-ban / szerk. -- ;
összeáll. Kanitz József. - Budapest : Athenaeum, 1880. - 571 p.
I 001 C 003/1878

1885.

2. Magyarország pénzügyintézetei : visszapillantás hitelviszonyaink fejlődésére és a hazai pénzügyintézetek négy évtized alatti működésére / szerk. --. - Budapest : Pesti-Könyvnyomda-Rt, 1885. - 218 p.

1887.

3. Közgazdasági és statisztikai évkönyv / szerk. Jekelfalussy József és Vargha Gyula ; kiad. az Orsz. Magyar Kir. Statisztikai Hivatal. - 1887-1895. - Budapest : Athenaeum ny., 1887-1896.

I 001 D 001/1887-1896.

1888.

4. A Szeszadó-reform Németországban = Nemzetgazdasági Szemle (Új folyam). 1888. 12. évf. 38-74. p.

III C 262/1888

* A bibliográfiában szereplő művek közül a Könyvtárban megtalálhatók esetében a könyvtári jelzetet is feltüntettük.

1889.

5. Magyarország, Ausztria, Németország és Franciaország
népesedési mozgalma 1878-1887.
= Nemzetgazdasági Szemle (Új folyam).
1889. 13. évf. 242-250. p.

III C 262/1889

6. A magyarországi hitelintézetek 1887-ben
= Nemzetgazdasági Szemle (Új folyam).
1889. 13. évf. 423-437 p.

III C 262/1889

7. Poroszország mezőgazdasági igazgatása
= Nemzetgazdasági Szemle (Új folyam).
1889. 13. évf. 459-479. p.

III C 262/1889

8. Biztosítási statisztikánk kérdéséhez
= Nemzetgazdasági Szemle (Új folyam).
1889. 13. évf. 671-687. p.

III C 262/1889

9. A filoxéra-vész hatása az 1888. évi szüretünk eredményében
= Nemzetgazdasági Szemle (Új folyam).
1889. 13. évf. 822-825. p.

III C 262/1889

1890.

10. Magyarország és a világ búzatermelése
= Nemzetgazdasági Szemle (Új folyam). 1890. 14. évf. 90-98. p.

III C 262/1890

-
11. Magyarország és a világ búzaforgalma
= Nemzetgazdasági Szemle (Új folyam).
1890. 14. évf. 180-195. p.
III C 262/1890
12. Néhány szó az életbiztosításról
= Nemzetgazdasági Szemle (Új folyam).
1890. 14. évf. 388-397. p.
III C 262/1890
13. A postán szétküldött magyarországi hírlapok statisztikája
= Nemzetgazdasági Szemle (Új folyam).
1890. 14. évf. 551-558. p.
III C 262/1890
14. A felső-magyarországi kivándorlás és hatása
a népesedési mozgalomra
= Nemzetgazdasági Szemle (Új folyam).
1890. 14. évf. 653-663. p.
III C 262/1890
15. A magyarországi takarékbetétek
= Nemzetgazdasági Szemle (Új folyam).
1890. 14. évf. 752-761. p.
III C 262/1890
16. Hivatalos statisztikánk és az idei termés
= Nemzetgazdasági Szemle (Új folyam).
1890. 14. évf. 845-852. p.
III C 262/1890
17. Jégverések és jégkárok Poroszországban
= Nemzetgazdasági Szemle (Új folyam).
1890. 14. évf. 1040-1045. p.
III C 262/1890

18. Monarchiánk és Németország gabonával való ellátása, a kötendő kereskedelmi és vámszerződés szempontjából
= Nemzetgazdasági Szemle (Új folyam).
1890. 14. évf. 1064-1075. p.

III C 262/1890

1891.

19. Az iparstatisztika egyik elhanyagolt ága
= Nemzetgazdasági Szemle (Új folyam).
1891. 15. évf. 198-200. p.

III C 262/1891

20. Az 1890. évi népszámlálás főbb eredménye törvényhatóságok szerint
= Nemzetgazdasági Szemle (Új folyam).
1891. 15. évf. 299-311. p.

III C 262/1891

21. Néhány adat a takarékbetétek statisztikájához
= Nemzetgazdasági Szemle (Új folyam).
1891. 15. évf. 466-469. p.

III C 262/1891

22. Oroszország 1883-1890. évi aratása
= Nemzetgazdasági Szemle (Új folyam).
1891. 15. évf. 630-640. p.

III C 262/1891

23. Magyarország tűzkár-statisztikája
= Nemzetgazdasági Szemle (Új folyam).
1891. 15. évf. 886-906. p.

III C 262/1891

1892.

24. A statisztika szerepe a millenáris kiállításon
= Nemzetgazdasági Szemle (Új folyam). 1892. 16. évf. 43-53. p.
III C 262/1892
25. Népünk testi épsége az ujoncozási adatok alapján
= Nemzetgazdasági Szemle (Új folyam).
1892. 16. évf. 167-179. p.
III C 262/1892
26. Népünk mozgalma a népszámlálás adatai szerint
= Nemzetgazdasági Szemle (Új folyam).
1892. 16. évf. 185-207. p.
III C 262/1892
27. Statisztikai adatok népünk vándormozgalmához
= Nemzetgazdasági Szemle (Új folyam).
1892. 16. évf. 234-245. p.
III C 262/1892
28. A hitfelekezeti viszonyok hazánkban
= Nemzetgazdasági Szemle (Új folyam).
1892. 16. évf. 571-593. p.
III C 262/1892
29. Adatok hazánk hitfelekezeti viszonyainak megvilágításához
= Nemzetgazdasági Szemle (Új folyam).
1892. 16. évf. 600-613. p.
III C 262/1892
30. Európa államai számokban : Franciaország
= Nemzetgazdasági Szemle (Új folyam).
1892. 16. évf. 853-875. p.
III C 262/1892

31. Európa államai számokban : Németbirodalom
= Nemzetgazdasági Szemle (Új folyam).
1892. 16. évf. 936-957. p.

III C 262/1892

1893.

32. A nemzetiségi arányok Magyarországon és Ausztriában
= Közgazdasági és Közigazgatási Szemle,
1893. 17. évf. 229-236. p.

III C 188/1893

33. A magyar nyelv hódítása az utóbbi tíz év alatt
= Közgazdasági és Közigazgatási Szemle,
1893. 17. évf. 254-278. p.

III C 188/1893

34. Európa népességének növekedése
= Közgazdasági és Közigazgatási Szemle,
1893. 17. évf. 762-774. p.

III C 188/1893

35. Egy röpirat a nemzeti politikáról
= Közgazdasági és Közigazgatási Szemle,
1893. 18. évf. 445-459. p.

III C 188/1893

1894.

36. Magyarország 1892. évi népmozgalma / Vargha Gyula, Kovács
Aladár, Hajdu László
= Közgazdasági és Közigazgatási Szemle,
1894. 18. évf. 68-72. p.

III C 188/1894

37. Idegen honosok Franciaországban / Vargha Gyula, Kovács Aladár, Hajdu László
= Közgazdasági és Közigazgatási Szemle,
1894. 18. évf. 72-74. p.

III C 188/1894

38. Poroszország népessége anyanyelv szerint / Vargha Gyula, Kovács Aladár, Hajdu László
= Közgazdasági és Közigazgatási Szemle,
1894. 18. évf. 74-75. p.

III C 188/1894

39. Az 1892. évi bajor állatszámolás / Vargha Gyula, Hajdu László
= Közgazdasági és Közigazgatási Szemle,
1894. 18. évf. 76-78. p.

III C 188/1894

40. Magyarország és Ausztria cukortermelése 1891-ben
= Közgazdasági és Közigazgatási Szemle,
1894. 18. évf. 78-80. p.

III C 188/1894

41. Magyarország szőlőterülete és szüretje 1892-ben / Hajdu László, Vargha Gyula
= Közgazdasági és Közigazgatási Szemle,
1894. 18. évf. 152-156. p.

III C 188/1894

42. Állatbiztosítás Svájcban
= Közgazdasági és Közigazgatási Szemle,
1894. 18. évf. 157-160. p.

III C 188/1894

43. Ausztria, Németország és Franciaország 1892. évi népesedési mozgalma
= Közgazdasági és Közigazgatási Szemle,
1894. 18. évf. 485-488. p.
III C 188/1894
44. Ausztria aratása 1893-ban / Hajdu László, Vargha Gyula
= Közgazdasági és Közigazgatási Szemle,
1894. 18. évf. 488-489. p.
III C 188/1894
45. Nagy-Britannia és Írország mezőgazdasága / Hajdu László, Vargha Gyula
= Közgazdasági és Közigazgatási Szemle,
1894. 18. évf. 489-492. p.
III C 188/1894
46. Románia aratása 1891-ben / Hajdu László, Vargha Gyula
= Közgazdasági és Közigazgatási Szemle,
1894. 18. évf. 492-493. p.
III C 188/1894
47. Magyarország szőlészete 1893-ban / Hajdu László, Vargha Gyula
= Közgazdasági és Közigazgatási Szemle,
1894. 18. évf. 728-737. p.
III C 188/1894
48. Horvát-Szlavonországok 1893. évi aratása / Hajdu László, Vargha Gyula
= Közgazdasági és Közigazgatási Szemle,
1894. 18. évf. 737-740. p.
III C 188/1894

49. Franciaország szőlészete 1893-ban / Hajdu László, Vargha Gyula
= Közgazdasági és Közigazgatási Szemle,
1894. 18. évf. 821-823. p.

III C 188/1894

50. A közművelődési eszközök forgalma
= Közgazdasági és Közigazgatási Szemle,
1894. 18. évf. 826-834. p.

III C 188/1894

51. Ausztria mezőgazdasága és 1893. évi aratása / Hajdu László,
Vargha Gyula
= Közgazdasági és Közigazgatási Szemle, 1894. 18. évf. 905-
907.

III C 188/1894

52. Ausztria bortermelése / Hajdu László, Vargha Gyula
= Közgazdasági és Közigazgatási Szemle,
1894. 18. évf. 907-910. p.

III C 188/1894

53. A népesség foglalkozási viszonyai Ausztriában / Hajdu László,
Kovács Aladár, Vargha Gyula
= Közgazdasági és Közigazgatási Szemle,
1894. 18. évf. 987-996. p.

III C 188/1894

54. Románia állattenyésztése / Hajdu László, Vargha Gyula
= Közgazdasági és Közigazgatási Szemle,
1894. 18. évf. 1047-1054. p.

III C 188/1894

55. A bányamívelés Ausztriában / Hajdu László, Vargha Gyula
= Közgazdasági és Közigazgatási Szemle,
1894. 18. évf. 1124-1128. p.

III C 188/1894

56. A házasságok időtartama Ranciaországban
= Közgazdasági és Közigazgatási Szemle,
1894. 18. évf. 1204-1206. p.

III C 188/1894

57. A bevetett terület Bajorországban / Hajdu László, Vargha Gyula
= Közgazdasági és Közigazgatási Szemle,
1894. 18. évf. 1207-1210. p.

III C 188/1894

1896.

58. Az ezredéves magyar állam és népe
= Közgazdasági Szemle, 1896. 20. évf. 451-460. p.

III C 188/1896

59. Néhány szó a magyar mezőgazdaságról
= Közgazdasági Szemle, 1896. 20. évf. 667-677. p.

III C 188/1896

60. A magyar hitelügy és hitelintézetek története / az Ezredévi
Országos Kiállítás Pénz- és Hitelügyi Bizottságának megbízásából
írta Vargha Gyula. – Budapest : Pesti Könyvnyomda-Rt,
1896. - 636 p.

266381

1897.

61. Tisza István röpirata a magyar agrárpolitikáról
= Közgazdasági Szemle, 1897. 21. évf. 91-99. p.

III C 188/1897

1898.

62. Tűzkárok a Magyarbirodalomban 1-2.
= Közgazdasági Szemle,
1898. 22. évf. 227-241. p., 318-333. p.

III C 188/1898

63. Mezőgazdaságunk
= Közgazdasági Szemle, 1898. 22. évf. 647-665. p.

III C 188/1898

64. Békés vármegye mezőgazdasága
= Közgazdasági Szemle, 1898. 22. évf. 817-877. p.

III C 188/1898

1899.

65. Visszaemlékezés Keleti Károlyra
= Közgazdasági Szemle, 1899. 23. évf. 3-11. p.

III C 188/1899

1901.

66. Jekelfalussy József. Nekrológ
= Közgazdasági Szemle, 1901. 25. évf. 169-173. p.

III C 188/1901

67. Körösy József levele Vargha Gyulá[?]nak az 1901. évi népszámlálások alapján készítendő nemzetközi összehasonlító munka tárgyában. - Karlsbad, 1901. júl. 17. - Autográf levél vízjeles papíron

V C 0110

1902.

68. A magyarság félszázados fejlődése
= Közgazdasági Szemle, 1902. 26. évf. 409-449. p.

III C 188/1902

1903.

69. Emlékbeszéd Jekelfalussy József r. tag felett. - Budapest : MTA, 1903. - 19 p. - (A Magyar Tudományos Akadémia elhunyt tagjai fölött tartott emlékbeszédok ; 11. köt. 8. sz.)

003381

1904.

70. Vargha Gyula levele Körösy Józsefhez. - Bp. 1904. november 18. -gépirás 1. fol.

V B 0346

1905.

71. Emlékbeszéd Ráth Zoltán l. tag fölött. - Budapest : MTA, 1905. - 27 p. (A Magyar Tudományos Akadémia elhunyt tagjai fölött tartott emlékbeszédok ; 12. köt. 11. sz.)

353088

1908.

72. A Magyarbirodalom vázlatos ismertetése. - Budapest : Pesti Kny., 1908. - 55 p.

316812

316813

73. A sketch of the country, its people and its conditions. – Bp. : Athenaeum, 1908.- 80 p.

1913.

74. A Magyar Szent Korona országainak hitelintézetei az 1894-1909. években: a kereskedelemügyi magyar kir. miniszter rendeletéből / szerk. és kiad. a Magyar Kir. Központi Statisztikai Hivatal ; [előszó Vargha Gyula]. - Budapest : Pesti Könyvnyomda Rt., 1913.
(Magyar Statisztikai Közlemények. Új sorozat ; 35.)

2. Megjelent irodalmi művei

1881.

75. Dalok.-Budapest : [S.n.], 1881.

1890.

76. Schiller költeményei / Ford. Szász Károly ; Vargha Gyula ; Váró Ferenc. - Budapest : Kisfaludy-társaság, 1890.

1892.

77. Óda az [ezernyolcszázhatvanhetedik] 1867. évi koronázás emlékére. - Bp : Franklin ny. - 1892.-[11] p.

1897.

78. A bosszuló kard : regényes dalmű.- Budapest : [Franklin Ny.], 1897.- 81, [3] p.
79. Barsi József emlékezete. - [S.l.] : [S.n.], 1897.

1905.

80. Somogymegye népköltése / gyűjtötte, rendezte és világosító jegyzetekkel kísérte Vikár Béla ; kiadja a Kisfaludy-Társaság ; [az előszót írta Vargha Gyula]. - Budapest : Athenaeum, 1905. - 472 p.

1908.

81. Hétfalusi csángó népmesék / gyűjt. és jegyzetekkel kísérte Horger Antal ; [előszó Vargha Gyula]. - Budapest : Athenaeum, 1908. - 464 p.

1915.

82. Vargha Gyula költeményei / kiadja a Kisfaludy-Társaság.
- Budapest : Franklin-Társulat, 1915. - VI, 526 p.

1922.

83. Ködben : újabb költemények : 1915-1921. - Budapest : Magyar Tudományos Akadémia, 1922. - 495 p.

103660

1923.

84. A végtelen felé : költemények 1922-ből. - Budapest, 1923.-107,
[3] p.
85. Vitézi énekek Thury Györgyről. - Budapest : Franklin,
1923. - 87 p.

1927.

86. Hamvadó tüzek : Költemények 1922-1926. - Budapest :
Magyar Tudományos Akadémia, 1927. - 414 p.

1929.

87. Magyar népdalok / Vargha Gyula bevezetésével. - Budapest :
Franklin, [1929]. - XX, 235 p.

1939.

88. Vargha Gyula válogatott költeményei. - Debrecen : Országos
Református Szeretetszövetség, 1939. - 50 p.

1985.

89. A végtelen felé : válogatott versek és fordítások / [a vál. és szerk. Mészöly Dezső munkája]. - Bp. : Ref. Zsinati Iroda, 1985.

L 13107

90. Conrad Ferdinand Meyer válogatott versei / Kosztolányi Dezső, Radnóti Miklós, Rónay György, Sárközi György, Szabó Lőrinc, **Vargha Gyula** fordításai = Conrad Ferdinand Meyer ausgewählte Gedichte : Deutscher Text mit Ungarischer Übertragung von Dezső Kosztolányi, Miklós Radnóti, György Rónay, György Sárközi, Lőrinc Szabó, Gyula Vargha ; [a bevezetés Cs. Szabó László műve]. - Budapest : Franklin-Társulat, [19??]. - 125 p.
91. Magyar népballadák és románcok / Vargha Gyula bevezetésével. - Budapest : Franklin-Társulat, [19??]. - 207 p.

3. Vargha Gyuláról megjelent írások

1913.

92. A görzsönyi Vargha család története címerrajzzal és hat leszármazási táblával / Vargha Zoltán. - Bp. 1913. - nyomtatvány 7 fol, 32 p.
Mell. 1. : Vargha Gyula élete 8 fol.

V B 0958

1916.

93. Vargha Gyula költészete / Várdai Béla
= Irodalomtörténet, 1916. 5. évf. 87-104. p.

III C 0149/1916

94. Vargha Gyula / Schöpflin Aladár
= Nyugat, 1916. 2. köt. 665-674. p.

III C 274/1916

1922.

95. Vargha Gyula / Kosztolányi Dezső
= Nyugat, 1922. 1. köt. 936. p.

III C 274/1922

1923.

96. Vargha Gyula / Zsigmond Ferenc
= Napkelet, 1923. 1. évf. 1. köt. 162-166. p.

1929.

97. Vargha Gyula 1853-1929 / Kovács Alajos – Thirring Lajos
= Statisztikai Szemle, 1929. 5. sz. 572-578. p.
I 001 C 074/1929.

98. Vargha Gyula : Nekrológ / Laky Dezső
= Közgazdasági Szemle, 1929. 53. évf. 305-310. p.
III C 188/1929

99. Vargha Gyula / Schöpflin Aladár
= Nyugat, 1929. 1. köt. 704-705. p.
III C 274/1929

1932.

100. Vargha Gyula élete és irodalmi munkássága : doktori értekezés / Szabó Gizella. - Budapest : Sárkány Ny. Rt., 1932. - 47 p.
318907

101. Vargha Gyula / Horváth János
= Budapesti Szemle, 1932. 225. köt. 655. sz. 365-402. p.
III C 0060/1932

102. Vargha Gyula tiszteleti tag, másodelnök emlékezete / Horváth János. - Budapest : MTA, 1932. - 40 p. ; 23 cm. - (A Magyar Tudományos Akadémia elhunyt tagjai fölött tartott emlékbeszédek ; 21. köt. 10. sz.)
353186

1933.

103. Vargha Gyula / Mátyás Sándor. - Debrecen [etc.] : Csáthy Rt. Egy. Kvk., 1933. - 144 p.
318182

1934.

104. Irodalmi hatások Vargha Gyula költészetén / Szabó Richárd.-
Győr, 1934.- 17 p.

319567

1935.

105. Vargha Gyula / Alszeghy Zsolt
= Irodalomtörténet, 1935. 24. évf. 134-132. p.

III C 0149/1935

1938.

106. Vargha Gyula a kritikus / Schöpflin Aladár
= Tükör, 1938. 6. évf. 10. sz. 770-772. p.

III C 0687/1938

1940.

107. Vargha Gyula emlékezete / Kéky Lajos
= Kisfaludy Társaság Évlapjai, 1940. 57-73. p.

1967.

108. A Központi Statisztikai Hivatal volt elnökeinek arcképei. - 19-20.

sz. - Fényképek. - 12 db

Az 1967-es kiállítás anyagából.

- Buday László
- Dobrovits Sándor
- Elekes Dezső
- Hajdú László
- Jekelfalussy József
- Keleti Károly
- Konkoly Thege Gyula
- Kovács Alajos
- Péter György
- Szabóky Alajos
- **Vargha Gyula**
- Zentay Dezső

V B 0818

1983.

109. Egy társtalan költő / Mészöly Dezső

= Confessio, 1983. 7. évf. 3. sz. 79-90. p.

2000.

110. Pályánk emlékezete : válogatás az Akadémiai értesítő írásaiból /
összeáll. Csató Éva. - [Budapest] : MTA, 2000. - 128 p.

735567

2005.

111. A Statisztikus költő / Lakatos Miklós

= Statisztika Szemle, 2005. 83. évf. 9. sz. 864-877. p.

II.

Betűrendes címmutató

Az 1890. évi népszámlálás főbb eredménye törvényhatóságok szerint	20
Az 1892. évi bajor állatszámolás	39
Adatok hazánk hitfelekezeti viszonyainak megvilágításához	29
Állatbiztosítás Svájcban	42
Ausztria aratása 1893-ban	44
Ausztria bortermelése	52
Ausztria mezőgazdasága és 1893. évi aratása	51
Ausztria, Németország és Franciaország 1892. évi népesedési mozgalmak	43
A bányamívelés Ausztriában	55
Barsi József emlékezete	79
Békés vármegye mezőgazdasága	64
A bevetett terület Bajorországban	57
Biztosítási statisztikánk kérdéséhez	8
A bosszuló kard	78
Conrad Ferdinand Meyer válogatott versei	90
Dalok	75
Egy röpirat a nemzeti politikáról	35
Egy társtalan költő	109
Emlékbeszéd Jekelfalussy József r. tag felett	69
Emlékbeszéd Ráth Zoltán l. tag fölött	71
Európa államai számokban : Franciaország	30
Európa államai számokban : Németbirodalom	31
Európa népességének növekedése	34

Az ezredéves magyar állam és népe	58
A felső-magyarországi kivándorlás és hatása a népesedési mozgalmra	14
A filoxéra-vész hatása az 1888. évi szüretünk eredményében	9
Franciaország szőlészete 1893-ban	49
A görzsönyi Vargha család története címerrajzzal és hat leszármazási táblával	92
Hamvadó tüzek	86
A házasságok időtartama Franciaországban	56
Hétfalusi csángó népmesék	81
A hitfelekezeti viszonyok hazánkban	28
Hivatalos statisztikánk és az idei termés	16
Horvát-Szlavonországok 1893. évi aratása	48
Idegen honosok Franciaországban	37
Irodalmi hatások Vargha Gyula költészetén	104
Az iparstatisztika egyik elhanyagolt ága	19
Jégverések és jégkárok Poroszországban	17
Jekelfalussy József	66
Ködben	83
Kőrösy József levele Vargha Gyulá[?]nak az 1901. évi népszámlálások alapján készítendő nemzetközi összehasonlító munka tárgyában	67
Közgazdasági és statisztikai évkönyv	3
A közművelődési eszközök forgalma	50
A Központi Statisztikai Hivatal volt elnökeinek arcképei	108
A magyar hitelügy és hitelintézetek története	60
Magyar népballadák és románcok	91
Magyar népdalok	87
A magyar nyelv hódítása az utóbbi tíz év alatt	33
A Magyar Szent Korona országainak hitelintézetei az 1894-1909. években	74

A Magyarbirodalom vázlatos ismertetése	72
Magyarország 1892. évi népmozgalma	36
Magyarország, Ausztria, Németország és Franciaország népesedési mozgalma 1878-1887	5
Magyarország egyletei és társulatai 1878-ban	1
Magyarország és Ausztria cukortermelése 1891-ben	40
Magyarország és a világ búzaforgalma	11
Magyarország és a világ búzatermelése	10
Magyarország pénzügyintézetei	2
Magyarország szőlészete 1893-ban	47
Magyarország szőlőterülete és szüretje 1892-ben	41
Magyarország tűzkár-statisztikája	23
A magyarországi hitelintézetek 1887-ben	6
A magyarországi takarékbetétek	15
A magyarság félszázados fejlődése	68
Mezőgazdaságunk	63
Monarchiánk és Németország gabonával való ellátása, a kötendő kereskedelmi és ...	18
Nagy-Britannia és Írország mezőgazdasága	45
Néhány adat a takarékbetétek statisztikájához	21
Néhány szó az életbiztosításról	12
Néhány szó a magyar mezőgazdaságról	59
A nemzetiségi arányok Magyarországon és Ausztriában	32
A népesség foglalkozási viszonyai Ausztriában	53
Népünk mozgalma a népszámlálás adatai szerint	26
Népünk testi épsége az ujoncozási adatok alapján	25
Óda az [ezernyolcszázhatvanhatedik] 1867. évi koronázás emlékére	77
Oroszország 1883-1890. évi aratása	22
Pályánk emlékezete	110

Poroszország mezőgazdasági igazgatása	7
Poroszország népessége anyanyelv szerint	38
A postán szétküldött magyarországi hírlapok ...	13
Románia állattenyésztése	54
Románia aratása 1891-ben	46
Schiller költeményei	76
A sketch of the country, its people and its conditions	73
Somogymegye népköltése	80
A statisztika szerepe a millenáris kiállításon	24
Statisztikai adatok népünk vándormozgalmához	27
A Statisztikus költő	111
A Szeszadó-reform Németországban	4
Tisza István röpirata a magyar agrárpolitikáról	61
Tűzkárok a Magyarbirodalomban 1-2.	62
Vargha Gyula	94, 95, 96, 98, 99, 101, 103, 105
Vargha Gyula 1853-1929	97
Vargha Gyula a kritikus	106
Vargha Gyula emlékezete	107
Vargha Gyula élete és irodalmi munkássága	100
Vargha Gyula költeményei	82
Vargha Gyula költészete	93
Vargha Gyula levele Körösy Józsefhez	70
Vargha Gyula tiszteleti tag, másodelnök emlékezete	102
Vargha Gyula válogatott költeményei	88
A végtelen felé : költemények 1922-ből	84
A végtelen felé : válogatott versek és fordítások	89
Visszaemlékezés Keleti Károlyra	65
Vitézi énekek Thury Györgyről	85

A SOROZATBAN EDDIG MEGJELENT FÜZETEK:

1. Kőrösy József (1844-1906) műveinek válogatott bibliográfiája. - Bp. : 1958. - 50 p.
2. Thirring Gusztáv (1861-1941) műveinek válogatott bibliográfiája. - Bp. : 1981. - 32 p.
3. Keleti Károly (1833-1892) műveinek válogatott bibliográfiája. - Bp. : 1983. - 19 p.
4. Fényes Elek (1807-1876) műveinek válogatott bibliográfiája. - Bp. : 1986. - 11 p.
5. Buday László (1873-1925) műveinek válogatott bibliográfiája. - Bp. : 1988. - 39 p.
6. Jekelfalussy József (1849-1901) műveinek válogatott bibliográfiája. - Bp. : 1989. - 34 p.
7. Konkoly Thege Gyula (1876-1942) műveinek válogatott bibliográfiája. - Bp. : 1990. - 43 p.
8. Földes Béla (1848-1945) műveinek válogatott bibliográfiája. - Bp. : 1991. - 83 p.
9. Elekes Dezső (1889-1965) műveinek válogatott bibliográfiája. - Bp. : 1992. - 81 p.
10. Thirring Lajos (1899-1983) műveinek válogatott bibliográfiája. - Bp. : 1994. - 127 p.
11. Horváth Róbert (1916-1993) műveinek válogatott bibliográfiája. - Bp. : 1994. - 103 p.
12. Drechsler László (1929-1990) műveinek válogatott bibliográfiája. - Bp. : 1996. - 75 p.

13. Árvay János (1924-1996) műveinek válogatott bibliográfiája. - Bp. : 1997. - 37 p.
14. Fazekas Béla (1922-1994) műveinek válogatott bibliográfiája. - Bp. : 1998. - 29 p.
15. Párniczky Gábor (1925-1992) műveinek válogatott bibliográfiája. - Bp. : 1999. - 48 p.
16. Theiss Ede (1899-1979) műveinek válogatott bibliográfiája. - Bp. : 1999. - 56 p.
17. Zala Júlia (1919-1994) műveinek válogatott bibliográfiája. - Bp. : 2001. - 65 p.
18. Fellner Frigyes (1871-1945) műveinek válogatott bibliográfiája. - Bp. : 2001. - 48 p.
19. Vargha Gyula (1853-1929) műveinek válogatott bibliográfiája - Bp. : 2005. - 48 p.